

IOANNI III. PORTUGALIÆ
 REGI SERENISSIMO.
 CONCLUSIONES LOGICAS

PRÆSIDE
 P. M. PETRO PEIXOTO E SOCIETATE IESV.
 HIERONYMVS PEIXOTO DA SYLVA.
 Defensurus in Academia Conimbricensi integra die Martij.
 D. D. & C.

Da Livraria de S. Joao Evang. de Sabregay

IOANNI III. RORTV GALLIE
REGI SERENISSIMO.
COLECTORIBUS FORTIS

P. M. P. R. O. T. I. X. O. T. O. R. S. O. C. I. E. T. A. T. E. I. E. S. V.
HIERONYMUS PEXOTO DA SILVA
Descritus in Academia Commercii in die Martij.
D. D. & C.

N V N C V P A T I O.

IMMENSÆ Lusitania felicitati forem injurius, **R E X S E R E N I S S I M E**, si meis auspicijs, alios, quam, tuos oculos sollicitare. Quid enim illa patietur quari extra te, qua Regem simul, & Patrem obtinuit, à cuius aspectu, & merito, & mercedem largo cum fœnore tui mutuantur Lusitani. Hinc timui, dum mihi regale patrociniū requiro, ne ingrati timoris reus merito postularer, si ab eo Rege petere formidarem, ut Clienti manum facilis porrigeret, quem Deus è cruce manum porrigens propterea donavit, ut ipsius regalem dextram nemo sine crimine contractam suspicaretur. Augusta proinde frontis benignum intuitum, & debitum exigere, & gratiosum implorare cur non audeam? Quem nimirum debitorem formavit paternus à Rege amor; gratiosum, ipsius supra quacunq; officia augusta maiestas? Atqui si ex sola facilitate, qua à tuis rogari cupis, **R E X S E R E N I S S I M E**, meritum facis, in tuo erga clientes filios amoris blandiens, quem suscipias animū offero satis benemeritum; utpote qui literario quoque certamini presentem voco, quem vel absentem, benevolū habuisse satis est, ut cedat timor, & concedat Victoria. Neq; indigna sunt Palladis stationes, quibus praesit, & imperet inuictus Rex: arma non semel tractarunt manus ipsa, qua calamos: & calamis, & armis Academia Regem suū **I O A N N E M I V**. cordibus simul scripsit, atq; vocibus proclamavit. Testantur fora, platea, & Compita Conimbricensia ad latissimum nuntium impatienter exultantia: scilicet diutius latere flamma non potuit, qua desiderijs nutrita impetus violenter continebat: adolescentibus votis aluit spem desiderium, erūpentibus exitum fecit libertas.

Qua primūm ūsi pro patrueles mei Dominicus Ribeyro Cyr-
ne, & Emmanuel Peyxoto Cyrne, primi quoque Academi-
cis conuentibus, regiam uocem suscepimus, & extulimus.
Adolescebat iam inuita dies, & noctis lumina solito velo-
cius properabant; certabat fortasse cum nocte dies, utra præ-
latitia iucundius Regi plauderet optatissimo: uicit utrā-
que Dominici ardor, qui ex tribus natu maior, nulli erga pa-
triam fidelitate minor equum conscendit, è curia publicum
vexillum extrahit, & in ciuitatem excurrrens communem
fidem copijs stipatus excitat, & confirmat: donec sequenti
die ciui fidelissimo vexillum comittit ea lege, ut à se natā,
& gloriose adultam proclamationem exultanti populo pro-
rogaret. Quod ut præstaremus à maioribus nostris ani-
mū, atq; fidem, non tam didicimus, quam hereditario accepi-
mus. Qui erga Portugalia Reges atanos tuos se ita beneme-
ritos exhibuere, ut non minus officia, quam beneficia Regia
majestati debuissent. Nouere Reges Lusitani Peyxotos,
Cyrnes, Decas, & Syluas meos, clientes obseruantissimos,
quibus Reges ipsi in longam posteritatem beneficentissimi
fuerunt. Horum ergo uestigia imitati fore speramus, ut hac
sola inditia, quemadmodum obsequiosum animum modo sig-
nificant, ita maiora deinceps in Regē merita portendant.
Maioribus iunabit insudare, & pro charissimo Rege diffi-
cillima quaque subire, cum Orbis uniuersus Lusitanū scep-
trum sub te uel lubens colet, uel inuitus adorabit. Mu-
tuo interim iure, & Regia magnificentia ingenij munuscu-
lum fideus offero, & ab eadem successui fortunam nuncupo,
ut offerentis animi affectus ab accipiente euadat pretiosus,
eoque felicior quod tanto Regi, Domino, ac Parenti deuo-
tus esse potuit, & acceptus.

OPRIMA CONEVSIO

UTRUM GENVS REGALE AB ALPHONSO

primo Lusitanie Rege legitime deductum adque

ad septimum IONANEM IV. plurimas

specie differentes nationes felici Imperio

respicit? Insuper referunt

ambrosius

QVÆSTIO PRINCEPS.

OPVS intellectus beneficio datur un-

versale, virtute tantum ab inferioribus

separatum. Ad illud requiritur Virtus for-

UTRUM DETVR NOMEN, QVOD

SIT REGIÆ MAIESTATIS

COMPREHENSIVVM?

tas ad universale duplex requiritur, altera ad ef-

fectum, ad predicandum altera, necesse est aliquid possit

esse, nec in proxima dividitur, & remota. Universalia

I O A N N E S

EST NOMEN EIUS.

ca relatione speciem tenet, ac individuum: species per di-

versam tenent ad genus ad ea quæ illud respicit indivi-

duum. Porro Universalis, ac individualis, nec non & Parti-

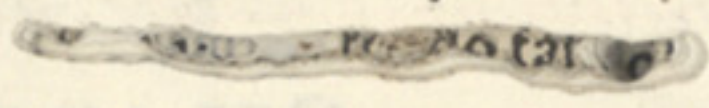
cularis sexdecim supra viginti relationes proprias

habent, quæ non sunt in omnibus, sed in aliis

quibusdam, & in aliis non sunt, sed in aliis

SECUNDA

TERTIA

P R I M A C O N C L U S I O .

V T R V M G E N V S R E G A L E A B A L P H O N S O
primo Lusitaniæ Rege legitimè deductum vsque
ad Serenissimum IOANNEM IV. plurimas
specie differentes nationes fælici Imperio
respiciat? *Nascentis referunt
cunabula solis.*

OLIVS intellectus beneficio datur uni-
uersale, virtute tantum ab inferioribus
separatum. Ad illud requiritur Vnitas for-
malis, ac Præcisionis, quas & reales, & ra-
tionis vnitates, aliæ comitantur. Vnitas
præcisionis, non negatiua solum, sed e-
tiam priuatiua vniuersalis aptitudinem antecedit. Rur-
sus ad vniuersale duplex requiritur aptitudo, altera ad ef-
sendum, ad prædicandum altera: neutra est aliquid positi-
uum, nec in proximam diuiditur, & remotam. Vniuersa-
le sumptum pro aptitudine, seu vnitate præcisionis, siue
pro relatione vniuocum est; adæquatè, non tamen imme-
diatè in quinque vulgatas species disseccatur. Genus vni-
ca relatione speciem ferit, ac indiuiduum: species per di-
uersam refertur ad genus ab ea qua illud respicit indiui-
duum. Porro Vniuersalis, ac Indiuidui, nec non & Parti-
cularis sexdecim supra viginti relationes propugnamus.

SECUNDA

SECUNDA CONCLUSIO.

UTRUM PATRI ET PATERNVS

amor sit differentia maximè propria Serenissimi

Regis IOANNIS reparatoris nostri?

Si non amaret fecerat

ille minus.

Nullo ente vel in omni, vel in aliquo genere simpliciter infinito vniuersalitas reperitur: in partibus verò physicis, in partibus integrantibus, subsistentijs, vniõibus, inhærentijs, & existentijs vera vniuersalis ratio concedenda. In negationibus, & priuationibus merè negatiuè sumptis minimè inuenitur generis, aut speciei natura: oppositum dicendum, si vt entia rationis accipiantur. Creator tam comparatione Dei, quam Trium Diuinarum Personarum, quæ prædicabilis rationem subire non potest, respectu Dei, & creaturæ instrumentaliter creantis potest. Omnia prædicata assumptiua viam constituendo vniuersalis speciem de possibili sub quinto prædicabili collocantur. Differentia adæquatè diuiditur in Communem, Propriam, & Maximè propriam. Omnes relationes facientis differre, & facti differentis possunt esse reales, dummodo fundamentum remotum non sit rationis.

TERCIA

QUARTA

QUINTA

TERCIA CONCLUSIO.

UTRUM SUBSTANTIA LVSITANI

Imperij eó felicitatis deuenit sub IOANNE Rege
potentissimo, vt vltorius non possit fuscipere

magis, aut minus? *Ecce aduenit
plenitudo temporis.*

NS prædicamentale adæquatè, non ta-
men vniuocè diuiditur in substantiam,
& Accidens. Decem sunt genera sum-
ma prædicamentorum, nec plura, nec
pauciora. Substantia prædicamentalis
definitur Ens per se subsistens. Si roges
quid addat supra naturam subsistentia? De facto positi-
uum aliquid modaliter à natura distinctum esse respon-
deo; de possibili posse, vel re ipsa, vel virtute solum di-
stinctum esse affirmo. Subsistentia vel à natura emanat,
vel ab externo agente producitur. Natura sine vlla sub-
sistentia potest diuinitus existere, potest terminari pluri-
bus subsistentijs proprijs, pluribus alienis, vna propria,
& alia aliena. Possibilis est substantia spiritualis physicè
composita, possibilis corporea completa physicè sim-
plex. Impossibilis substantia relatiua, item tam naturali-
ter, quàm obediencialiter inhærens impossibilis. Concre-
ta substantialia præter naturam formaliter etiam subsistè-
tiam important. Item concreta accidentalia, me iudice,
formam, inhærentiam, & subiectum de formali adsignifi-
cant.

QUARTA

QUARTA CONCLUSIO.

VTRVM LVSITANORVM OPTATVM

quando hoc Æui respiciat?

Respexit tandem.

QVANTITAS realiter à substantia distinguitur, illius essentia in aptitudinali extensione per ordinem ad locum fita est, nequeunt naturaliter penetrari duo corpora, diuinitus maximè. Vt fiat penetratio nihil posituum tolli debet à quantitate, sed solùm negatio quædam actualis penetrationis, in qua tantùm à nobis actualis impenetratio constituitur, auferenda est. Qualitas per se primò ordinatur ad perficiendam substantiam in essendo, vel operando. Diuiditur adæquatè in quatuor vulgares species, quæ ex suo genere sola distinctione virtuali contentæ sunt. Dantur relationes reales à fundamentis virtute tantùm distinctæ, quæ ad terminum absolutum referuntur. Vna actio diuinitus per aliam fieri non repugnat, idem de passione dicendum. Vbi est modus à re vbiata distinctus. Neque Situs ab Vbi, neque prædicamentum, Quando, ab existentia plusquam virtualiter distinguuntur. Habitus denominatio est à corpore circumiacente proueniens.

SEPTIMA
QVINTA

QVINTA CONCLVS IO.

VTRVM CHRISTI DOMINIE CRUCE

auulsa dextera in exaltatione Serenissimi Regis

IOANNIS respectu diuerforum signum

fit naturale lætitiæ, & mæroris?

*Mitissima sors est regno-
rum sub Rege nouo.*

SENTIAM signi duplex integrat ha-
bitudo, altera ad rem, ad potentiam al-
tera: secundum respectum ad rem, in na-
turale, & ex instituto, secundum respec-
tum ad potentiam in formale, & in-
strumentale adæquatè distribuitur. Sig-
num formale est ens per se, ex instituto semper est per ac-
cidens. Relatio signi naturalis ad rem significatam est
realis, non ita tamen relatio signi ex instituto. Relatio sig-
ni formalis ad potentiam est realis, signi instrumentalis e-
tiam realis esse potest. Relatio signi naturalis non coinci-
dit cum relatione causæ, & effectus. Vna relatio potest
esse signum sui correlatiui, & similiter negatio suæ formæ
negatæ. Inter signum physicum à parte rei, & illius signi-
ficatum, requiritur distinctio à parte rei, inter signum
verò virtuale, seu quo ad nos, distinctio tantum virtualis
sufficiens est. Diuina omnipotentia est signum respectu
creaturarum.

~~SEXTA~~

ATVINO

QVARTA

S E X T A C O N C L U S I O .

V T R V M S E R E N I S S I M V S B R I G A N T I Æ
Dux THEODOSIVS restitutum sibi Portugaliæ
Regnum iampridem viderit apud Ideas
diuinas? *Vidit, nec invidit.*

NOSTER Intellectus non solum in via, sed etiam in Patria, non in cognitionibus tantum naturalibus, sed etiam supernaturalibus signorum usum habet. Sensus externi omnes, & interni signis vtuntur formalibus, instrumentalibus autem nec diuinitus vti possunt. Idem de voluntate tenendum est. Porro Contingentia duplex est, altera in essendo, in operando altera. Nullus intellectus creatus futura contingentia certo naturaliter cognoscit; potest tamen illa cognoscere supernaturaliter eleuatus. Non repugnat quod intellectus aliquis actus liberos in Deo abstractiue cognoscat vt futuros: de actibus necessarijs aliter iudicandum. Notitia intuitiua, & abstractiua in suo esse adæquato specie distinguuntur. Possibilis est vna tertia specie distincta, quæ simul habet esse inadæquatum vtriusque. Possibilis notitia quidditatiua Dei non intuitiua; impossibilis comprehensiua.

SEPTIMA

SEPTIMA CONCLUSIO.

UTRUM SERENISSIMI REGIS
IOANNIS inauguratio fuerit terminus, in quem
afflicta adeò ad cælum gementis Lusitaniæ
oratio resoluta fuit? *Rex uine à la-
crymis finem allature
tuorum.*

TERMINVS est in quem resoluitur pro-
positio, vt in prædicatum, & subiectum
ipso esse, addito, vel diuiso. In verbum,
est, nexum orationis adsignificans non
resoluitur propositio. Si roges Utrum
Propositio in Affirmatiuã, & Negatiuam
vniuocè diuidatur? Affirmatiuè respondeo, si mentaliter
accipiatur. Demonstratio est syllogismus constans ex
propositionibus veris, primis, & immediatis prioribus,
notioribus, causisque conclusionis; ac proinde scientia
semper est discursiua. Nunquàm in homine formalis dis-
cursus inuenitur, quin naturaliter virtualis etiam inuenia-
tur. Sed dubium est Utrum scientia ex suo lumine virtua-
liter discursiua, ex libertate cognoscentis possit esse dis-
cursiua formaliter? Non potest. In fide diuina nec discursus
formalis, neque etiam virtualis inuenitur. Deo discursus
virtuale, non pauci denegant, sed immeritò.

OCTAVA CONCLUSIO.

UTRUM NOVVS MODVS CONCLVDENDI

quo Lusitani proceres prius euulgarunt conclusio-
nis libertatem quam præcognita, sit efficax?

Exitus acta probat.

SCIRE est cognoscere causam ob quam
res est illius causam esse, & fieri non pos-
se, ut res aliter se habeat. Scientiæ, & pri-
morum principiorum habitus nostris
actibus acquiruntur. In eodem intelle-
ctu notitia discursiua simul, & iudicati-
ua primorum principiorum esse potest; quæ tum tempo-
ris notitiæ in vnum actum conspirare facile poterunt,
qui actus vtriusque mediij perfectionem non eminenter
solum, sed etiam formaliter continebit. Formativis Prin-
cipiorum assensibus aliquando humanus intellectus à
Voluntate directio potest impediri nè conclusioni De-
monstrationis etiam evidentis assentiatur. Scientia in
communi diuiditur adæquatè in scientiam Quia, & Prop-
ter quid, ac vniuocè mentaliter accepta. Actus scientiæ,
& opinionis extrinsecè formidolosæ respectu eiusdem
obiecti simul esse nequeunt; verum hoc fieri non repug-
nat si intellectus in diuersis locis existat.

NONA CONCLUSIO.

VTRVM SYLLOGISMI PATROCINANTES

alienigenæ in jus Portugaliæ Sophistici sint, &
Pseudographi? *Sileant Veris, qui
somnia miscent.*

SYLLOGISMVS Oratio est, in qua quibusdam constitutis aliud quidpiam ab his, quæ constituta sunt, necessariò euenit ex eo, quod illa alia priori consensu statuta sunt. In quatuor partitur membra, nempe Scientificum, Topicum, Sophisticum, & Pseudographum, ad quæ mentaliter acceptus uniuocus est. Ex vna præmissa scientifica, & alia topica conclusio quæ deducitur, est probabilis. Ex vna probabili, & altera sophistica, conclusio est sophistica. Ex vna Sophistica, & altera Pseudographa sequitur conclusio Sophistica. Ex vna naturali, & altera supernaturali conclusio sequitur præmissam deteriolem. Petes, Vtrum Medium scientificum cum opinatiuo ad vnum actum concurrere valeat? Affirmo: nunquam tamen cum motiuo opinatiuo extrinsecè formidoloso in vnum actum concurrent. Cæterum motiuum scientificum cum medio de Fide diuina ad vnum tertium concurrere non repugnat.

PROELENCHIS.

Vtrum hic Paralogismus,
VIVAT REX, VIVAT REX LVSITANORVM
IOANNES HOC NOMINE IV. VIVAT,
VICTOR. Peccet in aliquo? *In publica com-
moda peccent, si non nascentem
solem sua sydera
adorent.*

Cum facultate Superiorum.

V L Y S S I P O N E.

Apud Paulum Craesbeeck. Anno Domini
M. DC. XXXI.

